

Prohlášení Mezinárodní federace sociálních pracovníků o etických principech

schváleno v Dublinu v červenci 2018 valnou hromadou Mezinárodní federace sociálních pracovníků a valným shromážděním Mezinárodní asociace škol sociální práce.

Toto prohlášení o etických principech slouží jako zastřešující rámec pro sociální pracovníky, aby dosahovali nejvyšších možných standardů profesionální integrity.

My, jakožto sociální pracovníci, pedagogové, studenti a vědecktí pracovníci, se bezpodmínečným přijetím tohoto prohlášení zavazujeme udržovat základní hodnoty a principy sociální práce, tak jak jsou stanoveny v tomto prohlášení.

Profese sociálních pracovníků je založena na řadě hodnot a etických principů; tato skutečnost byla uznána v roce 2014 Mezinárodní federací sociálních pracovníků a Mezinárodní asociací škol sociální práce v globální definici sociální práce. Tato definice nabádá k regionálnímu a národnímu rozšíření.

Všechny politiky Mezinárodní federace sociálních pracovníků, včetně definice sociální práce, se odvíjí od těchto etických principů.

“Sociální práce je jak akademickou disciplínou, tak praktickou profesí, která usnadňuje sociální změnu a rozvoj, sociální soudržnost, a zmocnění a osvobození lidí. Pro sociální práci jsou zásadní principy sociální spravedlnosti, lidská práva, kolektivní odpovědnost a respekt k diverzitě. Na základě teorií sociální práce, společenských věd, humanitních oborů a domorodých poznatků sociální práce pracuje s lidmi a strukturami s cílem řešení životních problémů a zvýšení blaha.”

Principy:

1. Uznání přirozené lidské důstojnosti

Sociální pracovníci uznávají a respektují přirozenou důstojnost a hodnotu všech lidských bytostí, tím jak k nim přistupují, mluví s nimi a konají v jejich prospěch. Respektujeme všechny lidi, ale čelíme víře a činům těch, kteří znehodnocují nebo stigmatizují sebe nebo druhé osoby.

2. Prosazování lidských práv

Sociální pracovníci prosazují základní a neodcizitelná lidská práva všech lidských bytostí. Sociální práce je založena na respektu k přirozené hodnotě a důstojnosti všech lidí, a individuálních sociálních/občanských právech, která z toho vyplývají. Sociální pracovníci často pomáhají lidem nalézt vhodnou míru rovnováhy mezi konkurenčními lidskými právy.

3. Prosazování sociální spravedlnosti

Sociální pracovníci mají zodpovědnost za zapojení lidí do procesu dosahování sociální spravedlnosti ve vztahu ke společnosti jako takové i ve vztahu k lidem, se kterými pracují. To znamená následující:

3.1 Čelit diskriminaci a institucionálnímu útlaku

Sociální pracovníci prosazují sociální spravedlnost ve vztahu ke společnosti obecně i ve vztahu k lidem, se kterými pracují.

Sociální pracovníci se staví proti diskriminaci vztahující se nejen na věk, kapacitu porozumění a výkonu, občanský status, společenskou třídu, kulturní zaměření, etnikum, pohlaví, gendrovou identitu, jazyk, národnost (nebo stav bez národnosti), názory, jiné fyzické charakteristiky, psychickou nebo mentální kapacitu, politické názory, chudobu, rasu, rodinný/vztahový status, víru, sexuální orientaci, společensko-ekonomický status, duchovní přesvědčení nebo strukturu rodiny.

3.2 Respekt k rozmanitosti

Sociální pracovníci pracují na posílení inkluzivních komunit, které respektují etnickou a kulturní rozmanitost společnosti, s ohledem na individuální, rodinné, skupinové a komunitní rozdíly.

3.3 Rovný přístup ke zdrojům

Sociální pracovníci se zasazují o spravedlivé rozdělení a přístup ke zdrojům a bohatství.

3.4 Čelit nespravedlivé politice a praktikám

Sociální pracovníci upozorňují své zaměstnavatele, tvůrce pravidel, politiky a veřejnost na situace nedostatečných zdrojů, nebo kde pravidla a praktiky jsou neadekvátní, utlačující, nespravedlivé nebo škodlivé. Sociální pracovníci za tuto činnost nesmí být penalizováni.

Sociální pracovníci musí mít na zřeteli situace, které mohou ohrozit jejich vlastní bezpečnost a zabezpečení, a v případě, že takové situace nastanou, musí činit soudná rozhodnutí. Sociální pracovníci nejsou nuceni jednat, pokud by mělo dojít k jejich ohrožení.

3.5 Budování solidarity

Sociální pracovníci aktivně pracují v komunitách a se svými kolegy, a dalšími odbornými pracovníky, na vybudování sítí solidarity, které by pracovaly na transformačních změnách a na inkluzivní a zodpovědné společnosti.

4. Prosazování práva sebeurčení

Sociální pracovníci respektují a prosazují práva lidí činit vlastní rozhodnutí, pokud tím nejsou ohrožena práva a oprávněné zájmy druhých.

5. Prosazování práva na participaci

Sociální pracovníci podporují budování sebeúcty a schopností lidí. Podporují jejich plné zapojení a účast ve všech aspektech rozhodování a jednání, která ovlivňují jejich život.

6. Respektování důvěrnosti a soukromí

6.1 Sociální pracovníci respektují a pracují v souladu s právy osob na důvěrnost a soukromí, pokud tím neohrozí sebe nebo druhé nebo jiná zákonná opatření.

6.2 Sociální pracovníci informují o takovýchto omezeních důvěrnosti a soukromí ty osoby, kterých by se to mohlo týkat.

7. Jednání s lidmi jako celostními bytostmi

Sociální pracovníci uznávají biologický, psychologický, sociální a duševní rozměr života lidí a berou člověka jako celostní bytost a podle toho s ním jednájí. Takové uznání se používá k formulování holistických hodnocení a intervencí za plné účasti lidí, organizací a komunit, se kterými sociální pracovníci pracují.

8. Etické využití technologií a sociálních médií

8.1 Etické zásady v tomto prohlášení se vztahují na veškeré kontexty sociální práce v praxi, vzdělávání a výzkumu, ať už jde o přímý kontakt tvář v tvář, anebo o kontakt za použití digitálních technologií a sociálních médií.

8.2 Sociální pracovníci si musí uvědomit, že užití digitálních technologií a sociálních médií může představovat hrozbu pro uplatnění mnoha etických standardů, včetně, avšak ne výlučně, těch standardů týkajících se soukromí a důvěrnosti, střetů zájmů, kompetencí a dokumentace. Sociální pracovníci si musí osvojit nutné znalosti a dovednosti k ochraně proti neetickým postupům a praktikám při využívání technologií.

9. Profesionální integrita

9.1 Zodpovědností národních asociací a organizací je rozvíjet a pravidelně aktualizovat vlastní etické kodexy a pokyny tak, aby byly v souladu s tímto prohlášením s ohledem na místní situaci. Další zodpovědností národních organizací je informovat sociální pracovníky a školy sociální práce o tomto prohlášení o etických principech a o svých vlastních etických pokynech. Sociální pracovníci by měli jednat v souladu s aktuálním etickým kodexem nebo směrnicí své země.

9.2 Sociální pracovníci musí mít požadovanou kvalifikaci a musí rozvíjet a udržovat požadované dovednosti a kompetence k výkonu své práce.

9.3 Sociální pracovníci prosazují mír a nenásilí. Sociální pracovníci mohou spolupracovat s vojenským personálem pro humanitární účely a mohou pracovat na budování a rekonstrukci míru. Sociální pracovníci působící v rámci vojenského nebo mírového kontextu musí vždy prosazovat důstojnost lidí jakožto své primární zaměření. Sociální pracovníci nesmí dopustit, aby jejich znalosti a dovednosti byly použity k nehumánním účelům, jako je mučení, vojenský dozor, terorismus nebo konverzní terapie, a neměli by proti druhým lidem používat žádné zbraně, které jim umožňují ať už jejich pracovní nebo osobní role.

9.4 Sociální pracovníci musí jednat bezúhonně. To zahrnuje nezneužití své mocenské pozice a vztahů důvěry s lidmi, s nimiž jednají; rozeznávají hranice mezi osobním a profesním životem a nezneužívají své postavení pro osobní materiální prospěch nebo zisk.

9.5 Sociální pracovníci si uvědomují, že darování a přijímání drobných darů je součástí sociální práce a kulturní zkušenosti v některých kulturách a zemích. Takové situace by měly být uvedeny v etickém kodexu dané země.

9.6 Sociální pracovníci mají povinnost podniknout nezbytné kroky k profesionální a osobní péči o svou osobu ať už na svém pracovišti, ve svém osobním životě nebo v rámci společnosti.

9.7 Sociální pracovníci uznávají, že jsou zodpovědní za své jednání vůči lidem, se kterými pracují - kolegové, zaměstnavatelé, profesní sdružení - a místní, národní a mezinárodní zákony a úmluvy, a že tyto zodpovědnosti mohou být ve vzájemném konfliktu, kde škody musí být minimalizovány vůči všem zúčastněným. Rozhodnutí by vždy měla být podložena empirickými důkazy, zkušenostmi z praxe, a etickými, právními a kulturními hledisky. Sociální pracovníci musí být připraveni přednést důvody svých rozhodnutí.

9.8 Sociální pracovníci a jejich zaměstnavatelské subjekty pracují na vytváření podmínek pro své pracovní prostředí a svou zemi, kde principy tohoto prohlášení a ustanovení vlastních národních kodexů jsou diskutovány, hodnoceny a prosazovány. Sociální pracovníci a jejich zaměstnavatelé rozvíjejí a zapojují se do diskuzí s cílem podpořit eticky informovaná rozhodnutí.

Zdroj: <https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles>

Překlad: Kristýna Štefanides